

441

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 5 listopada 1992 r.

w sprawie zakresu, organizacji oraz form opieki zdrowotnej nad uczniami.

Na podstawie art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95, poz. 425 oraz z 1992 r. Nr 26, poz. 113 i Nr 54, poz. 254) zarządza się, co następuje:

§ 1. Uczniom przysługuje prawo do opieki zdrowotnej obejmującej:

- 1) bezpłatne świadczenia zdrowotne publicznych zakładów opieki zdrowotnej, a w szczególności świadczenia profilaktyczne, lecznicze i rehabilitacyjne, oraz orzekanie o stanie zdrowia,
- 2) bezpłatne leczenie uzdrowiskowe,
- 3) zaopatrzenie w leki i artykuły sanitarne w zakresie określonym w ustawie o zasadach odpłatności za leki i artykuły sanitarne,
- 4) zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na zasadach ustalonych w przepisach odrębnych dla osób ubezpieczonych.

§ 2. Świadczenia profilaktyczne obejmują w szczególności:

- 1) powszechne lekarskie badania profilaktyczne,
- 2) badania przesiewowe,
- 3) okresowe profilaktyczne badania stomatologiczne,
- 4) fluorkową profilaktykę próchnicy zębów i profilaktykę ortodontyczną,
- 5) obowiązkowe szczepienia ochronne,

§ 3. 1. Powszechne lekarskie badania profilaktyczne wykonywane są w celu uzyskania indywidualnej oceny stanu rozwoju i zdrowia ucznia, kwalifikacji do zajęć wychowania fizycznego i sportu szkolnego, a także w zależności od wieku ucznia, orzekania o zdrowotnej gotowości szkolnej, wskazaniach lub przeciwwskazaniach do dalszego kształcenia i nauki zawodu, a także podejmowania pracy.

2. Badania przesiewowe są wykonywane przez pielęgniarki (higienistki szkolne) w celu wstępnego rozpoznania zaburzeń lub wad rozwojowych ucznia.

3. Szczegółowy zakres i terminy wykonywania badań, o których mowa w ust. 1 i 2, określa załącznik do rozporządzenia.

4. Okresowe profilaktyczne badania stomatologiczne wykonywane są w ramach planowej opieki stomatologicznej.

5. Fluorkowa profilaktyka i profilaktyka ortodontyczna prowadzona jest w celu ograniczenia próchnicy zębów, schorzeń zębopochodnych i wad zgryzowo-szczękowych.

6. Obowiązkowe szczepienia ochronne są wykonywane w zakresie, terminach i na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

§ 4. 1. Świadczenia lecznicze obejmują leczenie ambulatoryjne w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, domowe, szpitalne i pomoc doraźną.

2. Świadczenia rehabilitacyjne obejmują rehabilitację leczniczą i rehabilitację zawodową.

§ 5. 1. Powszechne lekarskie badania profilaktyczne, o których mowa w § 3 ust. 1, oraz leczenie ambulatoryjne i domowe w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej zapewniają, z zastrzeżeniem ust. 2—4, lekarze jednostek (komórek) organizacyjnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, właściwych ze względu na miejsce zamieszkania (pobytu) ucznia.

2. Uczniom szkół zawodowych świadczenia, z wyjątkiem leczenia domowego, zapewniają lekarze właściwej przychodni przyzakładowej lub międzyzakładowej.

3. Uczniom szkół i przedszkoli specjalnych, wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjaliza-

cyjnych sprawujących całodobową opiekę świadczenia zapewniają w siedzibie placówki, szkoły bądź przedszkola lekarz i pielęgniarka (pielęgniarki), wyznaczeni do sprawowania stałej opieki zdrowotnej przez kierownika publicznego zakładu opieki zdrowotnej wskazanego przez wojewodę. Wymiar czasu i organizację pracy osób sprawujących stałą opiekę zdrowotną ustala kierownik publicznego zakładu opieki zdrowotnej w porozumieniu z dyrektorem szkoły, przedszkola bądź placówki.

4. Okresowe profilaktyczne badania stomatologiczne i opiekę stomatologiczną, ze szczególnym uwzględnieniem systemu planowego leczenia, zapewniają lekarze stomatologicznej poradni szkolnej lub lekarze stomatologicznej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania (pobytu) ucznia poradni stomatologicznej publicznego zakładu opieki zdrowotnej.

§ 6. Terminy powszechnych lekarskich badań profilaktycznych wymagają uzgodnienia z dyrektorami szkół i innych placówek oświatowych.

§ 7. Ambulatoryjne świadczenia lecznicze w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej, w tym również w zakresie specjalistycznej opieki stomatologicznej, leczenie szpitalne, pomoc doraźną i rehabilitację leczniczą zapewniają właściwie ze względu na miejsce zamieszkania (pobytu) ucznia publiczne zakłady opieki zdrowotnej.

§ 8. 1. Stałą opiekę zdrowotną nad uczniami w siedzibie szkoły sprawuje zgodnie ze swoimi uprawnieniami zawodowymi pielęgniarka (higienistka szkolna).

2. Do zadań pielęgniarki (higienistki szkolnej) należy w szczególności:

- 1) wykonanie i interpretowanie badań przesiewowych,
- 2) współudział w przygotowaniu powszechnych lekarskich badań uczniów i wykorzystanie wyników tych badań,
- 3) sprawowanie opieki nad uczniami z problemami zdrowotnymi, szkolnymi i społecznymi,
- 4) udział w organizowaniu i wykonywaniu szczepień ochronnych,
- 5) udzielanie pomocy w nagłych zachorowaniach uczniów i pracowników szkoły,
- 6) udział w planowaniu i realizacji edukacji zdrowotnej uczniów, pracowników szkoły i rodziców,
- 7) sprawowanie kontroli warunków higieniczno-sanitarnych w środowisku szkolnym.

3. Pielęgniarka (higienistka szkolna) w realizacji zadań współpracuje z lekarzem, o którym mowa w § 5 ust. 1, 2 i 4, terenową poradnią medycyny szkolnej, terenową stacją sanitarno-epidemiologiczną, rodzicami, dyrektorem szkoły, radą pedagogiczną, nauczycielami i wychowawcami.

§ 9. Przepisy odrębne regulują:

- 1) zasady kwalifikowania do zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i korzystania ze świadczeń tych zakładów,
- 2) organizację badań psychologicznych i porad pedagogicznych wykonywanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne i poradnie specjalistyczne działające w systemie oświaty,
- 3) opiekę medyczną nad osobami uczestniczącymi w zajęciach wychowania fizycznego, uczniami klas sportowych i szkół mistrzostwa sportowego,
- 4) zasady kierowania i odbywania rehabilitacji zawodowej,

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej: *A. Wojtyła*

Załącznik do rozporządzenia Ministra
Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia
5 listopada 1992 r. (poz. 441)

**SZCZEGÓŁOWY ZAKRES I TERMINY WYKONYWANIA BADAŃ PRZESIEWOWYCH I POWSZECHNYCH LEKARSKICH
BADAŃ PROFILAKTYCZNYCH**

Wiek/klasa	Badania przesiewowe	Badania lekarskie	Badania lekarskie stomatologiczne
1	2	3	4
4 lata	Badania obejmują wykrywanie: 1) zaburzeń rozwoju fizycznego, 2) nieprawidłowej ostrości wzroku, 3) zeza, 4) zaburzeń słuchu, 5) zniekształceń statycznych kończyn dolnych	Badanie w obecności rodziców (opiekunów) obejmuje: 1) badanie podmiotowe — wywiad, analizę dokumentacji zdrowotnej, 2) badanie przedmiotowe ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju fizycznego i psychomotorycznego, 3) badania specjalistyczne w razie potrzeby	
6 lat — na rok przed rozpoczęciem nauki w szkole	Badania obejmują wykrywanie: 1) zaburzeń rozwoju fizycznego, 2) nieprawidłowej ostrości wzroku, 3) zeza, 4) zaburzeń słuchu, 5) boczego skrzywienia kręgosłupa, 6) zniekształceń statycznych kończyn dolnych	Badanie w obecności rodziców (opiekunów) obejmuje: 1) badanie podmiotowe — wywiad, informację nauczyciela (wychowawcy klasy), pielęgniarki (higienistki szkolnej), analizę dokumentacji zdrowotnej, 2) badanie przedmiotowe ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju fizycznego i psychomotorycznego, 3) badania specjalistyczne w razie potrzeby, 4) orzeczenie o zdrowotnej gotowości szkolnej i kwalifikacji do wychowania fizycznego	Badanie obejmuje: 1) ocenę uzębienia za pomocą wskaźnika intensywności próchnicy: PUW dla zębów stałych i puw dla zębów mlecznych, 2) ocenę aktywności próchnicy zębów przez oddzielne podanie poszczególnych składników wskaźników PUW i puw, 3) wykrywanie nieprawidłowości (wad) zgryzu spełniających co najmniej jeden z warunków: a) wyraźne zniekształcenie, b) wyraźne ograniczenie funkcji żucia lub gryzienia, 4) kwalifikację do szczególnej opieki stomatologicznej
Klasa I	Badania obejmują wykrywanie: 1) nieprawidłowej ostrości wzroku, 2) u dzieci, u których nie przeprowadzono badań przesiewowych w wieku 6 lat, lub w przypadku braku dokumentacji zdrowotnej należy wykonać pozostałe badania przewidziane dla wieku 6 lat	Badanie to należy wykonać u dzieci, które nie zostały poddane badaniu w wieku 6 lat (przed rozpoczęciem nauki w szkole), lub w przypadku braku dokumentacji zdrowotnej przewidzianej dla dziecka 6-letniego	
Klasa II		Badanie uczniów rozpoczynających naukę pływania, u których w opinii rodziców, pielęgniarki (higienistki szkolnej) lub nauczyciela wychowania fizycznego mogą występować przeciwwskazania do pływania	

1	2	3	4
Klasa III	Badania obejmują wykrywanie: 1) zaburzeń rozwoju fizycznego, 2) nieprawidłowej ostrości wzroku, 3) zaburzeń widzenia barw, 4) bocznego skrzywienia kręgosłupa	Badanie w obecności rodziców (opiekunów) obejmuje: 1) badanie podmiotowe — wywiad, informację wychowawcy klasy, pielęgniarki (higienistki szkolnej), analizę dokumentacji zdrowotnej, 2) badanie przedmiotowe ze szczególnym uwzględnieniem: wzrastania i dojrzewania płciowego, tarczycy, rozwoju psychospołecznego, układu ruchu, 3) badania specjalistyczne w razie potrzeby, 4) orzeczenie o kwalifikacji do wychowania fizycznego i sportu szkolnego	
Klasa V	Badania obejmują wykrywanie: 1) zaburzeń rozwoju fizycznego, 2) bocznego skrzywienia kręgosłupa, 3) nadmiernej kifozy piersiowej		
Klasa VI 12 lat	Badanie obejmuje wykrywanie nieprawidłowej ostrości wzroku		Badanie obejmuje: 1) ocenę uzębienia za pomocą wskaźnika PUW, 2) ocenę aktywności próchnicy zębów przez oddzielne podanie poszczególnych składników wskaźnika PUW, 3) wykrywanie nieprawidłowości (wad) zgryzu spełniających co najmniej jeden z warunków: a) wyraźne zniekształcenie, b) wyraźne ograniczenie funkcji żucia lub gryzienia, 4) kwalifikację do szczególnej opieki stomatologicznej
Klasa VIII	Badania obejmują wykrywanie: 1) zaburzeń rozwoju fizycznego, 2) nieprawidłowej ostrości wzroku, 3) zaburzeń słuchu, 4) bocznego skrzywienia kręgosłupa, 5) nadmiernej kifozy piersiowej, 6) podwyższonego ciśnienia tętniczego krwi	Przebieg i zakres badania taki sam jak u uczniów klasy III. Ponadto wydanie orzeczenia lekarskiego dotyczącego kształcenia i nauki zawodu (na specjalnym formularzu).	

Uczniowie szkół ponadpodstawowych

Wiek/klasa	Badania przesiewowe	Badania lekarskie	Badania lekarskie stomatologiczne
1	2	3	4
Klasa II	Badanie obejmuje wykrywanie nieprawidłowej ostrości wzroku		

1	2	3	4
Klasa ostatnia	Badania obejmują wykrywanie: 1) zaburzeń rozwoju fizycznego, 2) nieprawidłowej ostrości wzroku, 3) podwyższonego ciśnienia tętniczego krwi	Badanie obejmuje: 1) badanie podmiotowe — wywiad, informację pielęgniarki (higienistki szkolnej), analizę dokumentacji zdrowotnej, 2) badanie przedmiotowe ze szczególnym uwzględnieniem stanu somatycznego, stanu psychicznego, tarczycy, układu moczowo-płciowego, układu ruchu, 3) radiofotografię klatki piersiowej, 4) badania specjalistyczne w razie potrzeby, 5) wydanie orzeczenia lekarskiego dotyczącego kształcenia i nauki zawodu (na specjalnym formularzu)	
18 lat			Przebieg i zakres badań jak u 12-latków